

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних (лабораторних) занять
та самостійної роботи
з дисципліни**

**«КОН'ЮНКТУРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ»**

*(для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм
навчання спеціальності 073 – Менеджмент)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018

Методичні рекомендації до практичних (лабораторних) занять та самостійної роботи з дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Л. В. Оболенцева. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2018. – 44 с.

Укладач   канд. екон. наук, доц. Л. В. Оболенцева

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 28.08. 2015.*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	6
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	15
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Програма вивчення дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» складена відповідно до місця й значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки бакалаврів відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог й охоплює всі змістові модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин.

Робочою програмою дисципліни передбачене проведення практичних та лабораторних занять.

Практичне заняття – форма навчального заняття, що спрямована на формування системи практичних знань з проблем, сучасного стану та розвитку підприємств готельного, санаторно-курортного, ресторанного та туристського бізнесу; знайомство з професійною термінологією.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, що спрямована на формування практичних знань з проведення досліджень, зокрема кон'юнктурних досліджень галузевого ринку, а також моделювання та прогнозування економічних процесів з використанням комп'ютерних технологій.

За кожною з тем, включеної до курсу навчальної дисципліни, проводиться практичне заняття чи лабораторне заняття з метою як закріплення студентом теоретичних знань, одержаних на лекційних заняттях чи в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу, а також в ході виконання науково-дослідної роботи (РГР), так і одержання практичних навиків.

Також заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, тестовий контроль, їх перевірка і оцінювання.

Під час проведення практичних та лабораторних занять організовується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують доповіді, а також обговорюються проблемні питання, на які мають бути знайдені відповіді в результаті дискусії.

На практичних та лабораторних заняттях у студентів мають сформуватися вміння і навички виконання деяких видів економічної роботи, пов'язаної з організацією та проведенням кон'юнктурних досліджень, зокрема ринку туристської індустрії з використанням прикладних комп'ютерних програм.

У ході проведення практичного чи лабораторного заняття студенти самостійно або у групах (як малих, так і великих) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, виробничі ситуації чи ділові ігри. З метою виявлення рівня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка і обговорення роботи, яку виконували студенти, а також підведення підсумків з

одержанням студентами відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи.

Слід зазначити, що проведення практичних та лабораторних занять вимагає попередньо підготовлений матеріал (тести, різні завдання тощо).

За кожне практичне чи лабораторне заняття фіксуються оцінки, які враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Вивчення дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час у формі самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи (РГР), призначеної формувати практичні навички роботи студентів із спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем функціонування туріндустрії для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів для підприємств готельного, курортного, ресторанного та туристського бізнесу.

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах та лабораторіях, в домашніх умовах. Згідно з навчальним планом дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» на самостійну роботу студентів відведено 38 (60) години, з них 18 – на виконання індивідуального науково-дослідного завдання. Рациональна організація самостійної роботи вимагає від студента умілого розподілу свого часу між аудиторною та позааудиторною роботою. Виконання завдань із самостійної та індивідуальної роботи є обов'язковим для кожного студента.

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів включають: тематичний план навчальної дисципліни; загальні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни, у тому числі до організації індивідуального науково-дослідного завдання (РГР); систему поточного та підсумкового контролю знань студентів; список рекомендованої літератури.

Фінальною формою самостійної роботи є підготовка до заліку. Вона базується на систематичному вивченні лекційного матеріалу, питань, розглянутих на індивідуальних заняттях, а також проблемних питань, досліджених самостійно та вмінні логічно викладати їх сутність.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ

Тема 1 Роль і місце кон'юнктурних досліджень у системі ринкових відносин

Перелік основних завдань:

- 1 Дослідження процесу становлення поняття «кон'юнктура».
- 2 Характеристика мети та основних завдань, які можуть бути вирішеними при проведенні кон'юнктурних досліджень.
- 3 Характеристика і аналіз основних етапів проведення кон'юнктурного дослідження.
- 4 Розгляд і деталізація основних напрямів вивчення ринку.

Питання для дискусії:

- 1 У чому полягає науковий підхід до проведення кон'юнктурного дослідження?
- 2 Що являють собою поняття «кон'юнктура», «кон'юнктура ринку»?
- 3 Яка різниця між кон'юнктурним дослідженням і іншими видами досліджень?

Тема 2 Рівновага в економіці і кон'юнктурні дослідження

Перелік основних завдань:

- 1 Характеристика економічних циклів, їх тривалості і амплітуди коливань.
- 2 Оцінка рівня коливань в економічній динаміці.
- 3 Зміст та ендогенний механізм довгоплинних коливань.
- 4 Аналіз динаміки і циклічності економічних процесів.

Питання для дискусії:

- 1 Дати порівняльну характеристику економічної статистики і динаміки.
- 2 У чому полягає сутність стаціонарності динамічного ряду?
- 3 Спільні та відмінні риси хвилеподібних та еволюційних економічних процесів.

Тема 3 Державна кон'юнктурна політика

Перелік основних завдань:

- 1 Роль П. Момберта у вченні щодо кон'юнктурної політики.
- 2 Загальна характеристика державних методів впливу на кон'юнктуру ринку з метою активізації (стримання) сукупного попиту.
- 3 Антициклічне регулювання та його роль в економічній політиці держави.

Питання для дискусії:

- 1 У чому полягає різниця між активною і пасивною кон'юнктурною політикою?
- 2 З якою метою формується кон'юнктурна політика держави? Які її основні функції?

Тема 4 Особливості дослідження кон'юнктури галузевого ринку

Перелік основних завдань:

- 1 Характеристика методологічних та методичних засад кон'юнктурних досліджень.
- 2 Порівняльний аналіз особливостей дослідження кон'юнктури різних видів ринків.
- 3 Визначення кон'юнктурутворюючих факторів як один із етапів кон'юнктурного дослідження галузевого ринку.

Питання для дискусії:

- 1 У чому полягає різниця між методологією, методикою та методом дослідження?
- 2 Які особливості лежать в основі розробки методики дослідження кон'юнктури ринку?

Тема 5 Характеристика кон'юнктурних показників

Перелік основних завдань:

- 1 Сутність і зміст кон'юнктурного показника.
- 2 Механізм побудови системи кон'юнктурних показників.
- 3 Характеристика основних вимог до відбору та використання показників у кон'юнктурному аналізі.

Питання для дискусії:

- 1 Які показники вважаються основними чи такими, що репрезентують ринкову кон'юнктуру?
- 2 У чому полягають особливості та яка специфіка розрахунку основних кон'юнктурних показників?
- 3 Значення ціни та інших цінових показників в кон'юнктурних дослідженнях та аналізі?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 6 Методи аналізу кон'юнктури галузевого ринку

Перелік основних завдань:

- 1 З'ясування сутності аналізу та характеристика його основних етапів.
- 2 Характеристика мети та об'єкта моделювання.
- 3 Аналіз та інтерпретація результатів моделювання.
- 4 Формулювання принципів моделювання.
- 5 Характеристика цілей факторного аналізу та підходів до його реалізації.
- 6 Аналіз критеріїв відбору факторів.
- 7 Аналіз головних компонент.
- 8 Інтерпретація факторів на основі аналізу їх кореляційного зв'язку зі змінними.

- 9 Факторний аналіз R-типу та Q-типу, особливості використання і специфіка.
- 10 Характеристика принципів регресійного та кореляційного аналізу.
- 11 Аналіз типів моделей взаємозв'язку.
- 12 Інтерпретація одержаних результатів, у тому числі інтерпретація коефіцієнтів регресії.
- 13 Перевірка адекватності побудованих моделей.
- 14 Оцінка вірогідності результатів регресійного аналізу.
- 15 Загальні принципи кластерного аналізу і поняття близькості між об'єктами.
- 16 Оцінка надійності результатів класифікації. Інтерпретація результатів класифікації.
- 17 Характеристика основних цілей та підходів до здійснення дискримінантного аналізу.
- 18 Аналіз алгоритму процедури дискримінантного аналізу та інтерпретація функцій дискримінації.
- 19 Основні поняття і логіка дисперсійного аналізу.
- 20 Розрахунок дисперсій за даними однофакторного дисперсійного комплексу.

Питання для дискусії:

- 1 У чому полягає основна ідея факторного аналізу?
- 2 З якою метою здійснюється обертання факторних осей?
- 3 Порівняльна характеристика факторного аналізу та методу головних компонент, переваги та недоліки.
- 4 Порівняльна характеристика стохастичного та детермінованого зв'язку.
- 5 У чому полягає проблема гетероскедастичності при проведенні кореляційно-регресійного аналізу?
- 6 Проблема мультиколінеарності при моделюванні взаємозв'язку.
- 7 Яким чином відбувається забезпечення інформаційної однорідності показників?
- 8 Використання результатів дискримінантного аналізу для класифікації об'єктів.
- 9 Порівняльна характеристика ієрархічних і неієрархічних процедур групування даних. Їх переваги та недоліки.
- 10 У чому полягають проблеми, пов'язані з класифікацією?

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 6 МЕТОДИ АНАЛІЗУ КОН'ЮНКТУРИ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ

Лабораторна робота № 1

Ознайомлення із прикладною програмою STATISTICA

Завдання:

- 1 Ознайомитися із програмним забезпеченням економіко-статистичних і економіко-математичних досліджень, зокрема, прикладною програмою STATISTICA 6.0.
- 2 Опанувати прийоми вводу даних у програму STATISTICA 6.0.
- 3 Вивчити прийоми редагування даних

План проведення лабораторної роботи (ЛР):

- 1 Ознайомлення з теоретичною частиною ЛР.
- 2 Виконання практичної частини ЛР.
- 3 Відповіді на контрольні питання.
- 4 Захист ЛР.

Практична частина:

- 1 Відкрийте програму STATISTICA.
- 2 Створіть новий файл.
- 3 Задайте назву змінної, формат подання чисел тощо.
- 4 Заповніть таблиці даних: за допомогою клавіатури й мишки; шляхом копіювання даних із програми Excel.
- 5 Зробіть екранний знімок, зберігши його під назвою <1>.jpeg у каталозі <Мої документи>.
- 6 Збережіть файл у каталозі <Мої документи> під назвою <Прізвище>.sta.
- 7 Відкрийте файл-приклад, що перебуває в каталозі stat\examples\Datasets.
- 8 Зробіть екранний знімок, зберігши його під назвою <2>.jpeg у каталозі <Мої документи>.
- 9 Роздрукуйте екранні знімки й оформіть титульний аркуш ЛР.

Контрольні питання:

- 1 Назвіть розмір таблиці для створення нового файлу за замовчуванням.
- 2 Для чого використовується опція «Всі специфікації»?
- 3 Як заповнити вікно специфікації змінної?
- 4 Поясніть алгоритм редагування даних.
- 5 У якому з полів вікна специфікації змінної можна задати формулу?
- 6 Якими способами заповнюються таблиці даних?
- 7 З яких джерел можна одержати дані для подальшого дослідження?

Лабораторна робота № 2

Властивості нормального розподілу. Кластерний аналіз

Завдання:

- 1 Ознайомитися із властивостями нормального розподілу й оцінки ступеня наближеності до цього стандарту з метою підтвердження однорідності сукупності.
- 2 Навчитися проводити групування об'єктів дослідження за допомогою кластерного аналізу й підтверджувати правильність отриманих результатів.

План проведення лабораторної роботи (ЛР):

- 1 Ознайомлення з теоретичною частиною ЛР:
  - властивості нормального розподілу;
  - кластерний аналіз;
  - об'єднання (деревоподібні алгоритми);
  - метод *К-середніх*;
  - двохкрокове об'єднання.
- 2 Виконання практичної частини ЛР.
- 3 Відповіді на контрольні питання.
- 4 Захист ЛР.

Практична частина:

- 1 За вибіркою зі свого варіанта, використовуючи дані таблицю А.1 (додаток А), виконати наступні розрахунки й завдання:
  - обчислити верхню й нижню границі, середнє й дисперсію;
  - на рівні значимості $\alpha = 0,1$ перевірити гіпотезу про нормальний розподіл генеральної сукупності за критерієм χ ;
  - побудувати графік.
- 2 Ввести дані в пакет STATISTICA, виконати розрахунки, порівняти результати й оформити 1-шу частину лабораторної роботи.
- 3 Провести кластеризацію об'єктів методами одиночного й повного зв'язку використовуючи дані табл. А.2 (додаток А).
- 4 Ввести дані в пакет STATISTICA, виконати розрахунки, порівняти результати й оформити 2-гу частину лабораторної роботи.
- 5 Провести кластеризацію об'єктів методом *К-середнього*.
- 6 Ввести дані в пакет STATISTICA, виконати розрахунки, порівняти результати.
- 7 Роздрукуйте отримані дані, графіки й оформіть титульний аркуш лабораторної роботи.

Контрольні питання:

- 1 Охарактеризуйте поняття «нормальний розподіл».
- 2 Що таке критерій χ^2 ?
- 3 При якому рівні значимості приймається гіпотеза про нормальний розподіл?
- 4 Назвіть основні методи кластеризації.
- 5 Поясніть суть методів деревоподібних алгоритмів.
- 6 Який вид мають результати кластеризації методом об'єднання (деревоподібними алгоритмами)?
- 7 Охарактеризуйте метод *K-середніх*.
- 8 Як вибрати тип графіка?
- 9 Для чого використовується діаграма розсіювання для вихідних даних при використанні методу *K-середніх*?
- 10 Перелічіть результати кластеризації, отримані при використанні методу *K-середніх*.
- 11 Поясніть суть методу двохкрокової кластеризації.

Лабораторна робота № 3

Регресійний аналіз

Завдання:

- 1 Навчитися будувати кореляційно-регресійні моделі для виявлення можливого зв'язку між показниками й одержання моделей для прогнозування за допомогою методу екстраполяції.
- 2 Оцінка адекватності моделей, побудова графіків залишків регресійної моделі.

План проведення лабораторної роботи (ЛР):

- 1 Ознайомлення з теоретичною частиною ЛР:
  - побудова моделі простої лінійної регресії й оцінка її адекватності;
  - побудова моделі множинної лінійної регресії й оцінка її адекватності.
- 2 Виконання практичної частини ЛР.
- 3 Відповіді на контрольні питання.
- 4 Захист ЛР.

Практична частина:

- 1 Відкрийте програму STATISTICA.
- 2 Побудуйте діаграму розсіювання..
- 3 Побудуйте модель простої лінійної регресії.
- 4 Проведіть статистичний аналіз для обраної регресійної моделі, зробіть висновок про її адекватність.
- 5 Знайдіть рівняння множинної регресії.

6 Виконайте дисперсійний аналіз.

7 Перевірте значимість регресійної моделі.

8 Знайдіть оцінку дисперсії помилок спостережень, коефіцієнти детермінації й множинної кореляції.

9 Визначте довірчі інтервали для параметрів регресії, перевірте гіпотезу про значимості параметрів і гіпотезу $H_0: \beta_1 (\beta_2) = 0$, де β_1 і β_2 – коефіцієнти регресії для першого й другого факторів.

10 Визначте залишки. Побудуйте графік залишків.

11 Зробіть висновок про адекватність регресійної моделі результатам спостережень.

12 Використовуючи модель множинної регресії, визначте передбачене значення залежної змінної y при наступних значеннях факторів $x_{0i} = \max x_i + 2S_i$, де S_i – оцінка середньоквадратичного відхилення змінної x_i $i = 1, 2, \dots, p$. Для всіх розрахунків прийняти $\alpha = 0,05$.

13 Збережіть файли в каталозі <Мої документи> під назвою <Прізвище.Регресія_1>. sta і <Прізвище.Регресія_2>. sta.

14 Опишіть отримані результати, роздрукуйте їх і оформіть титульний аркуш лабораторної роботи.

Контрольні питання:

1 Дайте визначення регресійного аналізу.

2 Що являє собою модель простої лінійної регресії?

3 Для чого в регресійному аналізі рекомендується використати 2 D діаграми розсіювання?

4 Поясніть процес вибору змінних для побудови моделі простої лінійної регресії в пакеті STATISTICA?

5 Опишіть інформаційну частину вікна «Результати множинної регресії».

6 Для чого використовують коефіцієнт детермінації й уточнений коефіцієнт детермінації?

7 Охарактеризуйте використання функціональних кнопок у вікні «Результати множинної регресії», вкладка «Додатково».

8 Поясніть алгоритм аналізу залишків.

9 Для чого використовують дисперсійний аналіз?

10 Поясніть використання статистики Дарбіна-Уотсона.

Лабораторна робота № 4

Кореляційний аналіз. Факторний аналіз

Завдання:

1 Навчитися виявляти приховані першопричини, що пояснюють кореляції між ознаками й змістовно інтерпретувати їх, виявляти кон'юктуроутворюючі фактори, що мають вплив на досліджуване явище або процес і пояснюють значну частку ринкових коливань.

2 Навчитися будувати моделі головних компонентів за допомогою факторного аналізу й проведення її змістовної інтерпретації.

План проведення лабораторної роботи (ЛР):

1 Ознайомлення з теоретичною частиною ЛР:

- кореляційний аналіз;
- факторний аналіз.

2 Виконання практичної частини ЛР.

3 Відповіді на контрольні питання.

4 Захист ЛР.

Практична частина:

1 Відкрийте програму STATISTICA.

2 Створіть новий файл, де кількість стовпчиків буде дорівнювати 10, а кількість рядків - 25-ти.

3 Перейменуйте змінні, назвавши Y показником «ВРП на 1 особу», інші змінні назвіть відповідно $x_1 - x_9$.

4 Після вибору свого варіанта, який розміщено у табл. Б.1 - Б.10 (додаток Б), номер варіанта відповідає останній цифрі із залікової книжки й, відповідно, номеру таблиці:

– виконайте кореляційний аналіз, виділивши найбільш сильний взаємозв'язок між змінними;

– відповідно до результатів кореляційного аналізу, задайте максимальну кількість факторів вибравши метод «Головних компонентів»;

– розрахуйте таблицю із власними значеннями, відсотком загальної дисперсії, накопиченими власними значеннями й накопиченими відсотками;

– побудуйте «Графік кам'янистого зсуву»;

– розрахуйте факторні навантаження;

– побудуйте діаграму «2М графік навантажень»;

– розрахуйте таблицю залишкових кореляцій.

5 Збережіть файл у каталозі <Мої документи> під назвою <Прізвище. Факторний аналіз>. sta.

6 Опишіть отримані результати й оформіть титульний аркуш лабораторної роботи.

Контрольні питання:

- 1 Охарактеризуйте поняття «кореляція».
- 2 Назвіть максимальне й мінімальне значення коефіцієнта кореляції.
- 3 Чи можна графічно інтерпретувати результати кореляційного аналізу?
- 4 Дайте визначення поняттю «викид».
- 5 Охарактеризуйте мету факторного аналізу.
- 6 Який метод за замовчуванням застосовується у факторному аналізі?
- 7 Які значення факторів можна охарактеризувати за допомогою графіка кам'янистого зсуву?
- 8 Назвіть галузі застосування діаграми «2М графік навантажень».

Тема 7 Кон'юнктурне оцінювання підприємницького ризику

Перелік основних завдань:

- 1 Принципи класифікації ризиків.
- 2 Характеристика ризиків в діяльності підприємств туристської індустрії в залежності від джерел їхнього прояву.
- 3 Модель аналізу ризику, її етапи.
- 4 Способи зменшення ризику.

Питання для дискусії:

- 1 Які виділяють рівні ризику при аналізі економічної кон'юнктури?
- 2 Порівняльний аналіз та характеристика основних груп ризиків: політичні ризики, природні ризики, ризики, пов'язані із попитом, фінансові ризики, виробничі ризики, ризик утраченої вигоди, селективні ризиків.
- 3 Фактори вразливості ринку: їхній прояв та наслідки.
- 4 Переваги та недоліки різних методів страхування ризиків підприємства туристської індустрії.

Тема 8 Прогнозування ринкової кон'юнктури

Перелік основних завдань:

- 1 Організація розробки кон'юнктурних прогнозів.
- 2 Порівняльний аналіз методів прогнозування: екстраполяції, експертних оцінок, економічного моделювання.
- 3 Характеристика обробки даних з використанням моделі авторегресії та проінтегрованої ковзкої середньої.
- 4 Методика обробки даних з використанням аналізу розірваного динамічного ряду.
- 5 Сезонна декомпозиція та спектральний аналіз в прогнозуванні соціально-економічних явищ в індустрії гостинності.

Питання для дискусії:

- 1 Прогнозування як інструмент мінімізації невизначеності.
- 2 Які особливості притаманні статистичному прогнозу?
- 3 Порівняльна характеристика критеріїв, способів і процедур на етапі верифікації прогнозів.
- 4 У чому полягає специфіка аналізу динамічних процесів?
- 5 Для чого потрібне оцінювання сезонної компоненти?
- 6 Переваги та недоліки методу експоненціального згладжування.

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» є самостійна робота студентів з вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою з питань організації, методології та проведення досліджень, а також моделювання і прогнозування в галузі туризму. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних, практичних та лабораторних занять (аудиторної роботи).

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу студенти:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з законодавчими, нормативними матеріалами;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до лабораторних занять;
- підготовка до дискусій та інших пропонованих викладачем завдань;
- робота над індивідуальним науково-дослідним завданням (РГР);
- самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики;
- підготовка до проміжного та підсумкового контролю;
- укладання глосарію з основних понять, які використовуються у винесених на розгляд тем навчальної дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку». Для цього необхідно:
  - розібратися у сутності кожної запропонованої категорії;
  - підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу;
  - у випадку наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому; а також обґрунтувати з чим студент не може погодитись;
  - за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати

запитання, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами, винести їх на обговорення або проконсультуватися у викладача.

Опрацювання лекційного матеріалу. У системі різних форм навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах особливе місце належить лекції, де викладач надає студентові основну інформацію, навчає розмірковувати, аналізувати, допомагає опанувати ключові знання, а також спрямовує самостійну роботу студента.

Зв'язок лекції і самостійної роботи студента розглядається в таких напрямках:

- лекція як головна початкова ланка, що визначає зміст та обсяг самостійної роботи студента;
- методичні прийоми читання лекцій, що активізують самостійну роботу студентів;
- самостійна робота, яка сприяє поглибленому засвоєнню теми на базі прослуханої лекції.

Перший етап самостійної роботи починається з процесу слухання і записування лекції. Правильно складений конспект лекції – найефективніший засіб стимулювання подальшої самостійної роботи студентів. Студент повинен чітко усвідомити, що конспект – це короткий тезовий запис головних положень навчального матеріалу. Складання та вивчення конспекту – перший етап самостійної роботи студента над вивченням теми чи розділу. Конспект допомагає в раціональній підготовці до практичних та лабораторних занять, у визначенні напряму і обсягу подальшої роботи з літературними джерелами.

Під час підготовки до лекції студент повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюються лише основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми, тому більшість питань виноситься на самостійне опрацювання.

Підготовка до практичних та лабораторних занять. Підготовка до практичних та лабораторних занять розпочинається з опрацювання лекційного матеріалу. Студент повинен самостійно ознайомитися з відповідним розділом робочої програми, підготувати відповіді на контрольні питання, які подані в програмі у визначеній послідовності згідно з логікою засвоєння навчального матеріалу.

Практичні та лабораторні заняття збагачують і закріплюють теоретичні знання студентів, розвиваючи їх творчу активність, допомагають у набутті практичних навичок роботи за предметом навчальної дисципліни.

У процесі підготовки до практичних занять самостійна робота студентів – обов'язкова частина навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Це свідчить про необхідність керування самостійною роботою студентів з боку викладача завдяки проведенню

цілеспрямованих організаційних і контрольних заходів.

Відповідно до навчального плану з кожної теми курсу проводяться практичні чи лабораторні заняття. Щороку викладачі уточнюють тематичний план проведення семінарських і практичних та лабораторних занять та ознайомлюють з ним студентів на першому занятті.

Викладач у вступній лекції рекомендує студентам основну і додаткову літературу, а також методичні рекомендації до самостійної роботи та до організації практичних та лабораторних занять з дисципліни. У методичних вказівках з кожної теми наведено перелік питань для теоретичної підготовки до заняття.

У випадку, коли студент не може самостійно розібратися в якомусь питанні, він може отримати консультацію у викладача (згідно з графіком проведення консультацій викладачами кафедри туризму і готельного господарства). Добре організовані консультації дозволяють спрямувати самостійну роботу в потрібному напрямі, зробити раціональною та підвищити її ефективність.

Робота над індивідуальним завданням. Індивідуальне науково-дослідне завдання (РГР) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних практичних ситуацій. Також виконання контрольної роботи передбачає розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження, пов'язаною з метою контрольної роботи.

Індивідуальне науково-дослідне завдання з дисципліни «Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку» видається студенту викладачем на початку вивчення дисципліни. Робота виконується самостійно при консультуванні викладачем на протязі вивчення предмету у відповідності до графіку навчального процесу, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання РГР проекту враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

РГР виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами а час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем пов'язаних з організацією і проведенням кон'юнктурних досліджень туристської індустрії.

Студент має право самостійно обрати тему РГР, але обов'язково узгодити її з викладачем. У протилежному випадку тема РГР вибирається студентом із запропонованих викладачем.

РГР передбачає наявність таких елементів наукового дослідження:

- теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок;
- практичної значущості;
- комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження;
- елементів творчості.

Застосування сучасної методології полягає у тому, що при висвітленні теоретичної частини роботи, студент повинен використовувати відомості про

новітні досягнення досліджень, застосовувати різноманітні підходи і аспекти досліджень кон'юнктури взагалі та досліджень кон'юнктури туріндустрії.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Тобто, робота має бути актуальною для країни, регіону чи туристського підприємства і її результати можуть повністю або частково бути впроваджені до потреб практики.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних навиків, умов його реалізації, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення і т. д. – у тісному взаємозв'язку і єдності логічного викладу.

У процесі виконання РГР, разом із теоретичними знаннями та практичними навиками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні завдання.

У процесі написання РГР студент має опрацювати не менше 10-12 літературних джерел з посиланням на використання певної інформації у тексті роботи. При цьому робота має бути творчою і бути спрямована на вирішення певної проблеми чи на встановлення особистого погляду автора роботи на питання, які розглядаються в роботі.

РГР складається з: титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку літератури, додатків.

Титульна сторінка повинна містити назву навчального закладу, кафедри, навчальної дисципліни; тему РГР; прізвище та ініціали студента; номер академічної групи; дату подання РГР викладачеві на перевірку.

Зміст повинен містити назви розділів, підрозділів і т.д., які розкривають тему РГР, з зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

У вступі зазначається актуальність обраної теми дослідження, її проблематика, об'єкт, предмет, мета і задачі дослідження.

Основна частина складається із декількох розділів (підрозділів) і обов'язково складається з взаємопов'язаних теоретичної та практичної частин.

У висновках викладаються перелік пропозицій та рекомендацій та результати одержані в курсовому проекті.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться законодавчі та нормативні акти, далі загальна та спеціальна література в алфавітному порядку, потім Інтернет джерела, і в кінці – література на іноземній мові.

У додатки можуть бути винесені таблиці, рисунки, схеми тощо. При наявності кількох додатків, оформляється окрема сторінка «ДОДАТКИ». Додатки позначаються великими літерами українського алфавіту.

РГР слід оформляти у відповідності до вимог, розроблених і затверджених профілюючою кафедрою. Обсяг РГР повинен становити 30-35 друкованих сторінок.

РГР, у яких матеріал викладено без використання методів, моделей та прийомів моделювання та прогнозування прийматися до захисту не будуть, а тому не можуть бути оцінені вище, аніж незадовільно.

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА РГР:

- 1 Дослідження механізму державного управління туризмом в Україні.
- 2 Дослідження стану, проблем та перспектив розвитку внутрішнього туризму: регіональний аспект.
- 3 Дослідження процесів глобалізації в світовій індустрії туризму і управління національною тур індустрією.
- 4 Дослідження проблем управління якістю в індустрії гостинності та шляхи їх вирішення.
- 5 Дослідження сіті-маркетингу як інструменту управління туристським іміджем в умовах міжрегіональної конкуренції.
- 6 Дослідження впливу факторів макросередовища на розвиток готельних підприємств.
- 7 Дослідження проблем розвитку та впровадження франчайзингу на туристському ринку України.
- 8 Дослідження діяльності туристської сфери регіону як фактору його інвестиційної привабливості.
- 9 Управління туристською привабливістю міста як елемент розвитку туристської інфраструктури.
- 10 Страхування ризиків підприємств готельного бізнесу.
- 11 Дослідження проблем та перспектив розвитку готельного господарства у регіоні.
- 12 Дослідження та перспективи соціальної відповідальності підприємств готельного господарства.
- 13 Дослідження регіональної політики управління туристсько-рекреаційним комплексом.
- 14 Управління ефективністю діяльності підприємств готельного бізнесу.
- 15 Дослідження національної туристичної конкурентоспроможності.
- 16 Дослідження та обґрунтування вибору стратегії для національної тур індустрії.
- 17 Дослідження інструментів та технології управління розвитком туризму регіону.
- 18 Дослідження технології управління конкурентоспроможністю регіону: кластерних підхід.

- 19 Дослідження впливу туристської сфери на розвиток регіону.
- 20 Управління розвитком регіонального туризму.
- 21 Дослідження фінансових ризиків підприємств готельного господарства та управління ними.
- 22 Дослідження інвестиційної діяльності в туристичній сфері регіону.
- 23 Дослідження впливу діяльності підприємств туристської галузі на рівень розвитку регіону.
- 24 Управління персоналом в умовах підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств.
- 25 Дослідження проблем та перспектив формування позитивного туристичного іміджу регіону.
- 26 Стратегічне управління розвитком індустрії туризму: регіональні аспекти.
- 27 Управління розвитком туристсько-рекреаційного комплексу: світовий досвід та національні реалії.
- 28 Дослідження сучасного стану та проблем розвитку ринку туристських послуг в регіоні.
- 29 Розвиток культурно-пізнавального туризму шляхом популяризації туристських можливостей на прикладі створення літературних екскурсійних маршрутів.
- 30 Управління безпекою на підприємствах готельного господарства.
- 31 Дослідження специфіки управління персоналом на різних етапах життєвого циклу підприємств готельного господарства.
- 32 Управління розвитком сільського туризму в Україні.
- 33 Дослідження поведінки споживачів на ринку туристських послуг.
- 34 Дослідження впливу функціонування туристської сфери на рівень інвестиційної привабливості регіону.
- 35 Інноваційний розвиток підприємств туристської галузі: кластерна модель.
- 36 Дослідження маркетингової діяльності в туристичній індустрії: регіональний підхід.
- 37 Дослідження туристичної індустрії в контексті сталого розвитку туризму.
- 38 Управління організаційним розвитком санаторно-курортних підприємств.
- 39 Дослідження туристського іміджу України як інструменту впливу на розвиток туризму та економіку держави.
- 40 Управління розвитком зеленого туризму в регіоні.
- 41 Дослідження конкурентоспроможності підприємств ресторанного бізнесу.
- 42 Дослідження фінансових ризиків на підприємствах готельного господарства.
- 43 Дослідження перспектив розвитку та застосування інформаційних технологій у системах управління на підприємствах тур індустрії.

- 44 Дослідження та перспективи розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні.
- 45 Дослідження та обґрунтування вибору конкурентної стратегії для готелів міста.
- 46 Управління інвестиційним розвитком рекреаційно-туристських дестинацій.
- 47 Дослідження та перспективи удосконалення мотиваційного механізму на готельних підприємствах.
- 48 Дослідження джерел інноваційних можливостей у галузі туризму та гостинності та управління ними.
- 49 Управління якістю в сфері надання туристських послуг.
- 50 Управління механізмом просування готельних послуг.
- 51 Регіональний туризм: управління розвитком.
- 52 Дослідження сільського зеленого туризму як інструменту управління соціально-економічним розвитком країни.
- 53 Організаційно-економічний механізм управління рекреаційно-туристським комплексом.
- 54 Дослідження ринку туристських послуг регіону та управління ним в умовах кризи.
- 55 Розробка механізму функціонування і управління ринком страхування в сфері туризму.
- 56 Формування механізму контролінгу в управлінні діяльністю готельних підприємств.
- 57 Дослідження сільського туризму як інструменту альтернативної зайнятості населення.
- 58 Дослідження проблем управління якістю на підприємствах готельного господарства та шляхи їх вирішення.
- 59 Розробка механізму управління брендом території.
- 60 Дослідження стратегічного розвитку території, як рекреаційної зони.
- 61 Дослідження стратегічних пріоритетів розвитку сільського зеленого туризму на регіональному рівні.
- 62 Дослідження соціального туризму як ефективного важелю управління і розвитку туристичної індустрії України.
- 63 Дослідження ключових напрямів управління туристичною галуззю в Україні.
- 64 Дослідження ризиків в туризмі та управління ними.
- 65 Дослідження проблем управління якістю в індустрії туризму та шляхи їх вирішення.
- 66 Управління інвестиційним розвитком регіонального туристсько-рекреаційного комплексу.

- 67 Дослідження ринку готельних послуг та управління ним в сучасних умовах.
- 68 Розробка механізму регіонального управління готельним бізнесом.
- 69 Дослідження ролі людських ресурсів у розвитку індустрії гостинності та управління ними.
- 70 Управління національною туристичною конкурентоспроможністю.
- 71 Розробка маркетингової стратегії розвитку туристичного іміджу регіону.
- 72 Оцінка соціально-економічної ефективності внутрішнього туризму в регіоні.
- 73 Дослідження сільського зеленого туризму як інструменту управління соціально-економічним розвитком регіону.
- 74 Дослідження та розробка стратегії розвитку сучасного готельного бізнесу України.
- 75 Дослідження перспектив розвитку інформаційних технологій і систем управління на підприємствах готельного господарства.

Укладання глосарію. Для укладання глосарію необхідно:

- розібратися у сутності кожної запропонованої категорії;
- підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу;
- у випадку наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому; а також обґрунтувати з чим студент не можете погодитись;
- за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати запитання, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами, винести їх на обговорення або проконсультуватися у викладача.

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕРМІНИ ДЛЯ УКЛАДАННЯ ГЛОСАРІЮ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ

Тема 1 Роль і місце кон'юнктурних досліджень у системі ринкових відносин

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: кон'юнктура, кон'юнктура ринку, кон'юнктурне дослідження, загальна кон'юнктура, спеціальна кон'юнктура, кон'юнктура в широкому значенні, кон'юнктура в вузькому значенні, спеціальна кон'юнктура, диференційована кон'юнктура.

Тема 2 Рівновага в економіці і кон'юнктурні дослідження

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: статика, динаміка, еволюційні економічні процеси, хвилеподібні економічні процеси, економічні цикли, ринкові коливання, амплітуда коливань, стаціонарність, економічні барометри, довгоплинні коливання, сезонність, циклічність, тенденція, випадковість, рівновага економіки.

Тема 3 Державна кон'юнктурна політика

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: кон'юнктурна політика, активна кон'юнктурна політика, пасивна кон'юнктурна політика, зовнішня кон'юнктурна політика, внутрішня кон'юнктурна політика, кон'юнктурна політика держави, антициклічне регулювання.

Тема 4 Особливості дослідження кон'юнктури галузевого ринку

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: методологія, методика, метод, етапи дослідження, галузевий ринок, пропорційність, варіаційність, циклічність, динамічність, модель, удосконалення, методика дослідження кон'юнктури, методологічні вимоги.

Тема 5 Характеристика кон'юнктурних показників

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: показник, масштаб ринку, типологія ринку, ринковий попит, ринкова пропозиція, товарна пропозиція, регіональні особливості ринку, ринкові пропорції, сезонність ринку, тенденції ринку, закономірності ринку, загальносвітові тенденції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 6 Методи аналізу кон'юнктури галузевого ринку

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: інтегральна оцінка, багатовимірне ранжування, стандартизація, стимулятори, дестимулятори, рейтинг, таксономічний показник рівня розвитку, однорідність, типологія, кластер, кластеризація, стандартизація, кластерний аналіз, дискримінантний аналіз, дисперсійний аналіз, дендрограма, коефіцієнт подібності, матриця відстаней, агломеративна процедура, дискримінантна функція, взаємозв'язок, ознакова множина, модельна специфікація, графік зв'язку, стохастичні зв'язки, кореляційні зв'язки, детерміновані зв'язки, багатофакторні індексні моделі, класична регресія, коефіцієнт регресії, залишкова величина, ефект впливу, фіктивна змінна, коефіцієнт еластичності, бета-коефіцієнт, адекватність регресійної моделі, стандартне відхилення, множинні коефіцієнти детермінації, множинні коефіцієнти регресії, частинні коефіцієнти детермінації, частинні коефіцієнти регресії, критерії перевірки істотності зв'язку, коваріація, адитивність, матриця суміжності, довжина шляху, ендогенні змінні, екзогенні змінні, лагові змінні, структурна змінна, ідентифікація моделі, рекурентна модель, метод головних компонент, факторний аналіз, компонента, латентні першопричини, сумарна дисперсія, факторне навантаження, факторна структура, повнота факторизації, критерій Кайзера, косокутне обертання, ортогональне обертання, матриця, властивий вектор, проста факторна структура, критерій «кам'янистий обвал», факторне шкалювання, стандартизовані змінні, спільність, аналіз відповідностей, варіація, дисперсія.

Тема 7 Кон'юнктурне оцінювання підприємницького ризику

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: ризик, чисті ризики, спекулятивні ризики, зовнішні ризики, внутрішні ризики, без ризикова зона, рівень ризику, вразливість ринку, лімітування, диверсифікація, самострахування, хеджування.

Тема 8 Прогнозування ринкової кон'юнктури

Рекомендовані терміни для укладання глосарію: розвідувальний аналіз даних, математична формалізація моделі, оцінювання параметрів моделі, перевірка адекватності моделі, аналіз результатів, інтерпретація результатів, прогнозування, прогноз, період упередження, екстраполяція, верифікація прогнозів, ретроспективне оцінювання прогнозу, похибка апроксимації, середня похибка, абсолютна похибка, квадратична похибка, динаміка, авторегресія, проінтегрована ковзка середня, розірваний динамічний ряд, експоненціальне згладжування, сезонна декомпозиція, спектральний аналіз, тенденція розвитку, тренд, сезонна компонента, гармонійний аналіз, повний цикл, коефіцієнти автокореляції, автокореляційна функція, метод найменших квадратів, адаптивна середня, експоненційна середня, індекс сезонності, гармонійний аналіз, фаза, частота коливань, вклад гармоніки, логістична крива, крива Гомперца, нелінійне оцінювання.

Основними питаннями для самостійного опрацювання за змістовими модулями та темами та контрольні запитання для самодіагностики є наступні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ

Тема 1 Роль і місце кон'юнктурних досліджень у системі ринкових відносин

1 Заснування Кон'юнктурного інституту при Тимірязівській академії. Вплив цього закладу на розвиток кон'юнктурного вчення.

2 Погляди С. Первушина, В. Репке, І. Біляєвського та інших учених щодо кон'юнктурного феномена.

3 Форми прояву кон'юнктури.

4 М. Д. Кондратьєв та його вклад в науку щодо кон'юнктури та кон'юнктурних досліджень.

Тема 2 Рівновага в економіці і кон'юнктурні дослідження

1 Циклічні та нециклічні кон'юнктуROUTворюючі фактори.

2 Теорії економічних циклів, їх порівняльна характеристика.

3 Безкризові теорії розвитку економіки.

4 Вклад Гарвардського бюро та Англійської економічної школи в вивчення коливань економічної кон'юнктури.

Тема 3 Державна кон'юнктурна політика

- 1 Фіскальна політика як метод впливу на кон'юнктуру ринку.
- 2 Інвестиції як метод впливу на кон'юнктуру ринку.
- 3 Грошова маса як метод впливу на кон'юнктуру ринку.
- 4 Втручання в ринок цінних паперів як метод впливу на кон'юнктуру ринку.
- 5 Прогнозування стану кон'юнктуру ринку як основна функція держави.

Тема 4 Особливості дослідження кон'юнктури галузевого ринку

- 1 Методологічні вимоги, які мають бути покладені в основу проведення кон'юнктурних досліджень галузевого ринку.
- 2 Етапи проведення кон'юнктурних досліджень галузевого ринку.
- 3 Розробка моделі дослідження ринку туристської індустрії для подальшого його удосконалення.

Тема 5 Характеристика кон'юнктурних показників

- 1 Процедура класифікації показників кон'юнктури ринку.
- 2 Аналіз попиту і ціноутворення при кон'юнктурному дослідженні.
- 3 Показники оцінки регіональних особливостей ринку.
- 4 Показники аналізу масштабу, типології ринку та ринкових пропорцій.
- 5 Показники вивчення сезонності ринку та її впливу на діяльність підприємств.
- 6 Показники виявлення тенденцій та закономірностей розвитку ринку.
- 7 Показники аналізу загальносвітових тенденцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 6 Методи аналізу кон'юнктури галузевого ринку

- 1 Механізм оцінки ринкової ситуації.
- 2 Оцінювання потенціалу і основних пропорцій ринку.
- 3 Методи кон'юнктурної оцінки підприємницького ризику.
- 4 Поняття однорідності сукупності та типології.
- 5 Етапи конструювання інтегральної оцінки.
- 6 Таксономічний показник рівня розвитку.
- 7 Графічна інтерпретація результатів кластерного, дискримінантного та дисперсійного аналізів.
- 8 Компоненти дисперсії і змішана модель ANOVA / ANCOVA.
- 9 Багатофакторні індексні моделі.
- 10 Аналіз класичної регресії.
- 11 Забезпечення адекватності регресійної моделі.
- 12 Регресія на змішаних факторних множинах.
- 13 Адаптація регресійної моделі до неоднорідної сукупності.
- 14 Регресія на групуваннях.
- 15 Нелінійна регресія.
- 16 Особливості моделювання взаємопов'язаних динамічних рядів.
- 17 Етапи побудови моделі головних компонент.

- 18 Вимірювання головних компонент, специфіка та змістовна інтерпретація.
- 19 Рекурентна модель.
- 20 Багатовимірне шкалювання.

Тема 7 Кон'юнктурне оцінювання підприємницького ризику

- 1 Критерії та індикатори ризику.
- 2 Класифікація і характеристика методів оцінки та аналізу ризиків.
- 3 Шкала меж ризику.
- 4 Які існують фактори вразливості ринку?
- 5 Основними умовами та факторами ризику.
- 6 Ключові ринкові індикатори та критерії ризику.
- 7 Розрахунок рівня ризику.

Тема 8 Прогнозування ринкової кон'юнктури

- 1 Екстраполяція як основний інструмент прогнозування.
- 2 Особливості методів статистичного прогнозування, їх позитивні якості та вади, межі використання.
- 3 Ретроспективне оцінювання прогнозу.
- 4 Метод експертних оцінок.
- 5 Типи трендових моделей, які використовуються при аналізі динамічних процесів.
- 6 Сезонно-декомпозиційна модель Холта-Вінтера.
- 7 Моделі сезонної хвилі на основі гармонійного аналізу.
- 8 Модель ARIMA.
- 9 Упорядкування кон'юнктурного прогнозу.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ

Тема 1 Роль і місце кон'юнктурних досліджень у системі ринкових відносин

- 1 Етиміологія поняття «кон'юнктура».
- 2 Перелічити основні завдання, які можуть бути вирішеними при проведенні кон'юнктурних досліджень.
- 3 Назвати основні етапи проведення кон'юнктурного дослідження.
- 4 У чому полягає науковий підхід до проведення кон'юнктурного дослідження?
- 5 Що являють собою поняття «кон'юнктура», «кон'юнктура ринку»?
- 6 Яка різниця між кон'юнктурним дослідженням і іншими видами досліджень?
- 7 Вплив Кон'юнктурного інституту при Тимірязівській академії на розвиток кон'юнктурного вчення.
- 8 У чому полягає різниця у поглядах С. Первушина, В. Репке, І. Біляєвського та інших учених щодо кон'юнктурного феномена.
- 9 Які є форми прояву кон'юнктури.

10 У чому полягає вклад М. Д. Кондратьєва в науку щодо кон'юнктури та кон'юнктурних досліджень.

Тема 2 Рівновага в економіці і кон'юктурні дослідження

- 1 Економічна статика і динаміка.
- 2 Види економічних процесів.
- 3 Основні складові динамічної моделі.
- 4 Стаціонарність динамічного ряду.
- 5 Характеристика економічних циклів, їх тривалості і амплітуди коливань.
- 6 Оцінка рівня коливань в економічній динаміці.
- 7 Зміст та ендогенний механізм довгоплинних коливань.
- 8 Аналіз динаміки і циклічності економічних процесів.
- 9 Сутність стаціонарності динамічного ряду.
- 10 Циклічні та нециклічні кон'юктуроутворюючі фактори.
- 11 Теорії економічних циклів, їх порівняльна характеристика.
- 12 Безкризові теорії розвитку економіки.
- 13 Вклад Гарвардського бюро та Англійської економічної школи в вивчення коливань економічної кон'юнктури.
- 14 Зміст та види економічної кон'юнктури.
- 15 Економічні барометри.
- 16 Поняття рівноваги в економіці.

Тема 3 Державна кон'юктурна політика

- 1 Що являє собою кон'юктурна політика?
- 2 Перелічити та розкрити сутність основних функцій держави у галузі кон'юктурної політики.
- 3 За допомогою яких методів можна впливати на кон'юктуру ринку задля активізації сукупного попиту?
- 4 За допомогою яких методів можна впливати на кон'юктуру ринку з метою стримання сукупного попиту?
- 5 Місце антициклічних заходів у економічній політиці держави.

Тема 4 Особливості дослідження кон'юнктури галузевого ринку

- 1 Методологічні вимоги, які мають бути покладені в основу проведення кон'юктурних досліджень галузевого ринку.
- 2 Які є етапи проведення кон'юктурних досліджень галузевого ринку?
- 3 Моделі дослідження ринку туристської індустрії для подальшого його удосконалення.
- 4 Методологічні та методичні засад кон'юктурних досліджень.
- 5 Особливості дослідження кон'юнктури різних видів ринків.
- 6 У чому полягає різниця між методологією, методикою та методом дослідження?
- 7 Особливості розробки методики дослідження кон'юнктури ринку.

Тема 5 Характеристика кон'юктурних показників

- 1 Сутність і зміст кон'юктурного показника.
- 2 Механізм побудови системи кон'юктурних показників.
- 3 Характеристика основних вимог до відбору та використання показників у кон'юктурному аналізі.
- 4 Які показники вважаються основними чи такими, що репрезентують ринкову кон'юнктуру?
- 5 У чому полягають особливості та яка специфіка розрахунку основних кон'юктурних показників?
- 6 Значення ціни та інших цінових показників в кон'юктурних дослідженнях та аналізі?
- 7 Процедура класифікації показників кон'юктури ринку.
- 8 Аналіз попиту і ціноутворення при кон'юктурному дослідженні.
- 9 Показники оцінки регіональних особливостей ринку.
- 10 Показники аналізу масштабу, типології ринку та ринкових пропорцій.
- 11 Показники вивчення сезонності ринку та її впливу на діяльність підприємств.
- 12 Показники виявлення тенденцій та закономірностей розвитку ринку.
- 13 Показники аналізу загальносвітових тенденцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 6 Методи аналізу кон'юктури галузевого ринку

- 1 З'ясування сутності аналізу та характеристика його основних етапів.
- 2 Характеристика мети та об'єкта моделювання.
- 3 Аналіз та інтерпретація результатів моделювання.
- 4 Формулювання принципів моделювання.
- 5 Характеристика цілей факторного аналізу та підходів до його реалізації.
- 6 Аналіз критеріїв відбору факторів.
- 7 Аналіз головних компонент.
- 8 Інтерпретація факторів на основі аналізу їх кореляційного зв'язку зі змінними.
- 9 Факторний аналіз R-типу та Q-типу, особливості використання і специфіка.
- 10 Характеристика принципів регресійного та кореляційного аналізу.
- 11 Аналіз типів моделей взаємозв'язку.
- 12 Інтерпретація одержаних результатів, у тому числі інтерпретація коефіцієнтів регресії.
- 13 Перевірка адекватності побудованих моделей.
- 14 Оцінка вірогідності результатів регресійного аналізу.
- 15 Загальні принципи кластерного аналізу і поняття близькості між об'єктами.
- 16 Оцінка надійності результатів класифікації. Інтерпретація результатів класифікації.

17 Характеристика основних цілей та підходів до здійснення дискримінантного аналізу.

18 Аналіз алгоритму процедури дискримінантного аналізу та інтерпретація функцій дискримінації.

19 Основні поняття і логіка дисперсійного аналізу.

20 Розрахунок дисперсій за даними однофакторного дисперсійного комплексу.

21 У чому полягає основна ідея факторного аналізу?

22 З якою метою здійснюється обертання факторних осей?

23 Порівняльна характеристика факторного аналізу та методу головних компонент, переваги та недоліки.

24 Порівняльна характеристика стохастичного та детермінованого зв'язку.

25 У чому полягає проблема гетероскедастичності при проведенні кореляційно-регресійного аналізу?

26 Проблема мультиколінеарності при моделюванні взаємозв'язку.

27 Яким чином відбувається забезпечення інформаційної однорідності показників?

28 Використання результатів дискримінантного аналізу для класифікації об'єктів.

29 Порівняльна характеристика ієрархічних і неієрархічних процедур групування даних. Їх переваги та недоліки.

30 У чому полягають проблеми, пов'язані з класифікацією?

31 Механізм оцінки ринкової ситуації.

32 Оцінювання потенціалу і основних пропорцій ринку.

33 Методи кон'юнктурної оцінки підприємницького ризику.

34 Поняття однорідності сукупності та типології.

35 Етапи конструювання інтегральної оцінки.

36 Таксономічний показник рівня розвитку.

37 Графічна інтерпретація результатів кластерного, дискримінантного та дисперсійного аналізів.

38 Компоненти дисперсії і змішана модель ANOVA / ANCOVA.

39 Багатофакторні індексні моделі.

40 Аналіз класичної регресії.

41 Забезпечення адекватності регресійної моделі.

42 Регресія на змішаних факторних множинах.

43 Адаптація регресійної моделі до неоднорідної сукупності.

44 Регресія на групуваннях.

45 Нелінійна регресія.

46 Особливості моделювання взаємопов'язаних динамічних рядів.

47 Етапи побудови моделі головних компонент.

48 Вимірювання головних компонент, специфіка та змістовна інтерпретація.

49. Рекурентна модель.

50. Багатовимірне шкалювання.

Тема 7 Кон'юнктурне оцінювання підприємницького ризику

1 Що являє собою ризик?

2 Класифікація ризиків у галузі туристської індустрії.

3 Охарактеризувати ризики в діяльності підприємств туристської індустрії в залежності від джерел їх прояву.

4 Критерії та індикатори ризику.

5 Класифікація і характеристика методів оцінки та аналізу ризиків.

6 Шкала меж ризику.

7 Які існують фактори вразливості ринку?

8 Класифікація методів страхування ризиків для підприємств туризму.

Тема 8 Прогнозування ринкової кон'юнктури

1 Назвати методологічні основи прогнозування.

2 Що таке прогноз та прогнозування?

3 У чому полягає специфіка експертних оцінок як методу прогнозування?

4 Які виникають складності при інтерпретації результатів прогнозування?

5 Виявлення основної тенденції розвитку.

6 Моделювання повних циклів.

7 Обробка даних з використанням моделі авторегресії та проінтегрованої ковзкої середньої.

8 Обробка даних з використанням аналізу розірваного динамічного ряду.

9 Спектральний аналіз в прогнозуванні соціально-економічних явищ.

10 Специфіка аналізу динамічних процесів.

11 Методика оцінювання сезонної компоненти.

12 Переваги та недоліки методу експоненціального згладжування.

13 Трендові моделей, які використовуються при аналізі динамічних процесів.

14 Сезонно-декомпозиційна модель Холта-Вінтера.

15 Моделі сезонної хвилі на основі гармонійного аналізу.

16 Модель ARIMA.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Авдашева С. Б. Теория организации отраслевых рынков : учебник / С. Б. Авдашева, Н. М. Розанова. – М. : ЧЧП «Издательство Магистр», 1998. – 320 с.
- 2 Беляевский И. К. Маркетинговое исследование: информация, анализ, прогноз: Учебн. пособие / И. К. Беляевский. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 320 с.
- 3 Боровиков В. П. Прогнозирование в системе STATISTICA в среде Windows. Основы теории и интенсивная практика на компьютере: учебник пособие / В. П. Боровиков, Г. И. Ивченко. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 384 с.
- 4 Боровиков В. П. Statistica – Статистический анализ и обработка данных в среде Windows / В. П. Боровиков, И. П. Боровиков. – М. : Информ.-издат. Дом «Филинь», 1998. – 608 с.
- 5 Дуброва Т. А. Статистические методы прогнозирования / Т. А. Дуброва. – М. : ЮНИТИ, 2003. – 206 с.
- 6 Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування : навч. посібник / А. М. Єріна. – Київ : КНЕУ, 2001. – 170 с.
- 7 Карпов В. А. Маркетинг: прогнозування кон'юнктури ринку / В. А. Карпов, В. Р. Кучеренко. – Київ : Знання, 2001. – 215 с.
- 8 Кондратьев Н. Д. Основные проблемы экономической статики и динамики / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 1991. – 567 с.
- 9 Кондратьев Н. Д. Проблемы экономической динамики / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 1989. – 526 с.
- 10 Меньшиков С. М. Длинные волны в экономике. Когда общество меняет кожу / С. М. Меньшиков, Л. А. Клименко. – М. : Международные отношения, 1989. – 272 с.
- 11 Сошникова Л. А. Многомерный статистический анализ в экономике: учебное пособие для вузов / Л. А. Сошникова, В. Н. Тамашевич, М. Шефер. – М. : ЮНИТИ-ДаНА, 1999. – 598 с.
- 13 Тейл Г. Прикладное экономическое прогнозирование / Г. Тейл. – М. : Прогресс, 1970. – 512 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Вибірка для завдання з перевірки гіпотези про нормальний розподіл

№ варіанта № п/п	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	67	55	41	36	75	56	25	19	90	73
2	78	67	90	100	88	95	92	99	66	35
3	49	39	89	54	59	57	95	16	75	44
4	84	53	30	72	16	81	98	98	67	14
5	97	84	64	20	71	62	46	69	13	84
6	92	56	97	61	78	94	30	100	95	23
7	42	15	100	30	96	94	65	29	19	39
8	40	75	22	22	46	29	66	59	65	40
9	59	13	41	73	81	98	66	95	35	98
10	47	81	100	43	98	21	76	74	16	98
11	85	58	44	29	92	48	59	57	69	63
12	35	78	29	69	40	74	39	75	76	66
13	84	33	13	99	86	46	91	42	65	20
14	87	33	42	73	71	66	27	91	24	53
15	70	42	17	66	68	54	75	47	13	55
16	80	85	35	78	91	74	72	59	87	88
17	77	24	84	74	44	76	48	31	50	14
18	96	14	20	40	45	18	44	13	93	77
19	93	26	81	30	90	88	45	23	24	17
20	98	26	66	90	82	34	31	86	81	99
21	85	67	22	26	98	82	62	33	54	18
22	18	79	83	42	95	19	28	14	31	99
23	82	78	86	83	33	77	50	27	98	72
24	25	15	18	64	48	79	42	12	95	69
25	81	15	80	34	62	13	71	11	13	40
26	71	55	46	73	89	24	30	93	82	53
27	14	30	64	21	82	79	76	14	80	28
28	37	82	100	36	76	40	11	13	47	93
29	38	35	90	77	72	54	88	72	68	16
30	96	83	98	100	73	81	89	76	36	92
31	55	13	84	87	32	36	43	55	66	72
32	31	67	28	52	93	66	20	81	86	20
33	81	56	83	32	85	89	18	97	85	49
34	85	100	34	57	48	75	75	12	60	22
35	83	93	77	63	66	59	91	90	90	16
36	53	42	59	55	86	29	28	20	78	31
37	90	89	49	27	63	48	48	88	94	90
38	34	56	47	86	46	84	19	62	19	64
39	97	67	94	54	83	89	96	34	45	43
40	55	17	72	92	41	11	68	15	51	55
41	97	80	44	11	56	18	98	43	67	39
42	23	94	20	37	74	49	73	63	63	48
43	89	98	57	49	85	75	73	21	32	48
44	39	21	64	29	65	26	33	84	12	94
45	76	70	36	64	87	91	14	87	88	62
46	51	13	42	11	15	82	53	48	73	26
47	15	11	22	52	13	86	56	39	32	32
48	73	20	90	23	24	58	46	48	48	18
49	23	16	15	48	64	77	17	13	28	13
50	20	41	18	17	23	36	100	91	78	18
51	57	30	43	87	39	39	69	87	22	15
52	16	72	17	59	93	82	56	60	86	22
53	86	72	49	83	73	13	80	91	12	71
54	61	18	31	11	70	93	100	56	43	96
55	46	54	12	81	64	36	89	33	90	29

Таблиця А.2 – Вибірка для кластеризації об’єктів методами одиночного й повного зв’язку

Варіант № п/п	0		1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	x_0	y_0	x_1	y_1	x_2	y_2	x_3	y_3	x_4	y_4	x_5	y_5	x_6	y_6	x_7	y_7	x_8	y_8	x_9	y_9
1	5	-7	2	10	-3	2	2	1	0	-6	-7	5	-2	-4	0	-2	-9	-7	5	7
2	0	-3	10	-9	-5	4	-2	-2	-3	-3	10	1	1	-10	8	-8	1	-10	-4	-1
3	8	2	4	-3	8	-1	3	-2	-4	7	-4	7	-2	6	-7	8	-10	-2	-6	0
4	5	0	-7	10	-1	-4	5	0	-9	4	-8	-10	-9	5	-10	3	-6	-2	-4	8
5	-7	3	2	0	-10	5	-7	1	7	8	10	4	7	3	10	-4	-2	9	5	-10

Таблиця А.3 – Вибірка для кластеризації об’єктів методом *K-середньої*

Порядковий номер № варіанта	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0 ВАРІАНТ										
x	6,0	8,0	9,0	5,0	9,0	8,0	8,0	6,0	3,0	4,0
y	2,0	2,0	8,0	9,0	7,0	4,0	7,0	5,0	2,0	9,0
z	5,0	2,0	5,0	3,0	4,0	2,0	9,0	3,0	2,0	4,0
1 ВАРІАНТ										
x	8,0	8,0	8,0	8,0	6,0	6,0	4,0	9,0	3,0	3,0
y	4,0	2,0	4,0	9,0	6,0	4,0	7,0	2,0	8,0	6,0
z	7,0	2,0	2,0	6,0	7,0	7,0	4,0	2,0	3,0	5,0
2 ВАРІАНТ										
x	8,0	7,0	3,0	7,0	7,0	2,0	8,0	7,0	3,0	8,0
y	5,0	6,0	3,0	4,0	2,0	8,0	9,0	6,0	7,0	5,0
z	6,0	2,0	3,0	7,0	7,0	7,0	9,0	4,0	9,0	7,0
3 ВАРІАНТ										
x	6,0	4,0	9,0	8,0	8,0	8,0	3,0	8,0	3,0	5,0
y	3,0	7,0	7,0	9,0	9,0	9,0	7,0	4,0	9,0	6,0
z	9,0	4,0	8,0	7,0	6,0	2,0	9,0	2,0	3,0	6,0
4 ВАРІАНТ										
x	5,0	2,0	7,0	3,0	3,0	4,0	2,0	8,0	2,0	9,0
y	9,0	3,0	8,0	3,0	6,0	2,0	6,0	2,0	4,0	8,0
z	7,0	5,0	5,0	8,0	8,0	3,0	9,0	9,0	7,0	7,0
5 ВАРІАНТ										
x	2,0	2,0	3,0	8,0	7,0	2,0	8,0	2,0	4,0	2,0
y	6,0	6,0	3,0	3,0	5,0	7,0	3,0	2,0	4,0	5,0
z	5,0	9,0	8,0	4,0	4,0	5,0	5,0	6,0	2,0	7,0
6 ВАРІАНТ										
x	4,0	8,0	5,0	3,0	7,0	8,0	6,0	3,0	4,0	9,0
y	7,0	3,0	4,0	4,0	6,0	9,0	9,0	4,0	9,0	4,0
z	3,0	9,0	8,0	4,0	3,0	4,0	7,0	6,0	8,0	4,0
7 ВАРІАНТ										
x	9,0	5,0	7,0	5,0	2,0	4,0	3,0	4,0	9,0	2,0
y	9,0	9,0	4,0	8,0	4,0	2,0	7,0	9,0	3,0	4,0
z	9,0	9,0	3,0	7,0	6,0	4,0	7,0	8,0	7,0	7,0
8 ВАРІАНТ										
x	2,0	2,0	2,0	5,0	4,0	4,0	7,0	9,0	8,0	4,0
y	8,0	9,0	8,0	3,0	6,0	8,0	4,0	7,0	5,0	5,0
z	4,0	7,0	7,0	4,0	6,0	9,0	6,0	4,0	3,0	5,0
9 ВАРІАНТ										
x	6,0	7,0	4,0	4,0	8,0	5,0	7,0	8,0	2,0	6,0
y	6,0	7,0	2,0	5,0	4,0	2,0	3,0	5,0	3,0	7,0
z	2,0	7,0	2,0	8,0	5,0	6,0	8,0	8,0	8,0	7,0

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Обрані показники регіонального розвитку за 2004 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 особу, тис. грн.	Обсяг експорту товарів, тис. дол. на 1 особу	Обсяг імпорту товарів, дол. на 1 особу	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 особу, грн.	Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 особу., грн.	Інвестиції в основний капітал на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. дол.	Обсяг виконаних будівельних робіт на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Уведення в експлуатацію житла, м² загальної площі на 1 особу	Роздрібний товарообіг, тис. грн. на 1 особу
		Y	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	X_7	x_8	x_9
1	АРК	4990,93	138,57	0,1	1293,8	1465,5	63,16	5,39	18,34	0,14	1227,09
2	Вінницька	4773,74	247,83	0,1	876,5	2954,8	45,67	2,39	18,90	0,20	980,67
3	Волинська	4800,08	262,21	0,3	948,0	2758,7	68,28	5,54	16,36	0,13	1285,66
4	Дніпропетровська	8714,32	1569,36	0,7	1897,1	1533,3	70,50	7,33	14,48	0,10	1762,13
5	Донецька	9867,62	1804,84	0,5	1422,1	1114,6	92,13	5,55	22,38	0,08	1224,45
6	Житомирська	4471,09	197,13	0,1	985,3	2439,7	44,02	3,99	11,26	0,14	1023,61
7	Закарпатська	4252,91	486,15	0,5	807,6	1705,1	65,00	10,60	21,83	0,15	1660,62
8	Запорізька	8197,21	1273,08	0,7	1665,0	1828,7	67,21	11,09	13,99	0,11	1540,35
9	Ів. -Франк.	5263,88	624,45	0,3	913,7	1741,7	73,18	4,42	14,94	0,26	796,39
10	Київська	6737,16	268,68	0,5	1469,4	3098,3	98,64	13,12	29,84	0,31	1242,49
11	Кіровоградська	5241,75	187,41	0,1	1099,0	3519,1	64,55	2,78	11,44	0,10	1049,10
12	Луганська	6090,24	788,59	0,2	1095,2	1018,3	78,54	1,54	16,41	0,11	874,23
13	Львівська	5429,36	248,22	0,3	1366,1	1601,2	67,98	5,70	20,52	0,21	1555,93
14	Миколаївська	5685,47	536,57	0,3	1442,7	2604,0	59,94	5,34	12,42	0,12	1071,66
15	Одеська	7088,92	438,68	0,4	1517,6	2245,9	84,50	6,25	14,53	0,20	1533,59
16	Полтавська	8992,86	888,22	0,3	1328,1	2946,9	91,12	5,58	23,38	0,14	1222,27
17	Рівненська	4841,33	175,18	0,2	887,8	2432,0	118,44	3,31	29,17	0,17	1091,92
18	Сумська	5117,02	384,98	0,2	1124,0	2516,0	52,29	6,69	9,53	0,11	1085,13
19	Тернопільська	3550,04	83,54	0,1	758,6	2431,1	33,92	1,54	13,75	0,17	865,12
20	Харківська	7254,86	270,10	0,3	1656,6	1818,5	77,30	4,17	18,42	0,13	1707,42
21	Херсонська	4616,07	198,40	0,1	1104,0	2911,4	33,48	2,44	8,03	0,13	1244,03
22	Хмельницька	4619,19	131,94	0,1	871,9	2907,5	77,55	2,07	15,72	0,17	957,70
23	Черкаська	4937,01	307,27	0,2	1103,3	3315,2	104,04	4,23	20,67	0,10	1038,32
24	Чернівецька	3608,24	94,36	0,1	772,6	2026,0	50,78	1,56	21,52	0,23	1214,82
25	Чернігівська	5290,14	210,12	0,2	929,9	3283,6	66,21	4,41	16,07	0,11	1082,42

Таблиця Б.2 – Обрані показники регіонального розвитку за 2004 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Доходи місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Витрати місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Коефіцієнт природного приросту населення, на 1000 народжених	Середньооблі кова чисельність працюючих на 1 суб'єкта ЄДРПОУ	Дохід населення на 1 чол., грн.	Величина середньомісяч ної заробітної плати працівників, грн.	Величина заборгованості з виплати заробітної плати, грн. на 1 працівника	Рівень безробіття населення (за методологією МАРНОТРАТ) у віці. 15-70 років, %	Рівень забезпеченості населення житлом, кв. м загальної площі на 1 чол.
		Y	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	x_8	X_9
1	АРК	4990,93	579,2	950,3	6,1	9,5	3838,6	543,0	185,3	6,9	18,7
2	Вінницька	4773,74	269,6	709,3	7,9	28,5	4059,7	435,0	97,1	8,0	25,1
3	Волинська	4800,08	272,5	759,4	2,6	14,1	3729,5	412,0	100,4	10,8	19,2
4	Дніпропетровська	8714,32	582,5	802,8	8,1	11,8	4907,3	667,0	174,2	6,3	22,3
5	Донецька	9867,62	539,5	760,6	9,9	16,4	4984,0	712,0	498,1	7,3	21,3
6	Житомирська	4471,09	284,6	768,6	8,5	16,0	3985,2	434,0	225,2	11,2	23,9
7	Закарпатська	4252,91	256,3	731,9	0,0	11,8	3444,6	479,0	28,1	8,2	21,0
8	Запорізька	8197,21	561,3	747,9	7,8	12,3	4994,4	671,0	100,9	8,0	21,1
9	Ів. -Франк.	5263,88	289,2	721,3	2,2	10,9	3780,2	510,0	113,5	10,2	21,3
10	Київська	6737,16	445,0	825,3	8,6	10,8	4426,8	592,0	186,4	8,3	27,1
11	Кіровоградська	5241,75	313,1	775,5	9,7	11,5	3885,5	455,0	181,3	11,0	22,9
12	Луганська	6090,24	381,7	698,6	10,6	16,2	4139,0	596,0	565,6	9,2	22,1
13	Львівська	5429,36	379,4	742,3	3,0	19,8	4396,1	523,0	105,0	10,0	19,6
14	Миколаївська	5685,47	417,4	740,2	7,3	8,8	4354,7	565,0	96,3	10,7	20,9
15	Одеська	7088,92	523,6	805,9	6,4	8,8	4221,4	566,0	72,3	6,9	21,1
16	Полтавська	8992,86	455,4	764,6	10,9	13,2	4683,5	560,0	107,9	7,4	23,3
17	Рівненська	4841,33	318,4	798,9	1,1	14,8	3787,9	506,0	91,8	12,5	20,0
18	Сумська	5117,02	345,1	695,0	11,5	15,1	4141,1	473,0	125,8	10,5	21,6
19	Тернопільська	3550,04	228,5	677,5	4,5	11,3	3524,2	388,0	131,2	11,9	21,5
20	Харківська	7254,86	479,7	783,3	8,4	10,7	4489,6	569,0	101,2	7,9	21,5
21	Херсонська	4616,07	307,8	701,4	6,4	8,8	3792,0	451,0	274,7	10,7	21,1
22	Хмельницька	4619,19	297,4	752,7	7,4	13,7	4024,1	419,0	242,6	11,1	23,0
23	Черкаська	4937,01	340,6	764,6	10,4	13,4	3883,4	465,0	147,5	11,5	24,7
24	Чернівецька	3608,24	295,5	705,8	2,5	11,8	3607,9	441,0	105,9	12,2	21,2
25	Чернігівська	5290,14	579,2	950,3	6,1	9,5	3838,6	543,0	185,3	6,9	18,7

Таблиця Б.3 – Обрані показники регіонального розвитку за 2005 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Обсяг експорту товарів, тис. дол. на 1 чол.	Обсяг імпорту товарів, дол. на 1 чол.	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 чол., грн.	Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 чол., грн.	Інвестиції в основний капітал на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. дол.	Обсяг виконаних будівельних робіт на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Уведення в експлуатацію житла, м ² загальної площі на 1 чол.	Роздрібний товарообіг, тис. грн. на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉
1	АРК	6476,46	179,00	0,1	1405,8	1545,4	74,70	7,33	24,88	0,14	1738,33
2	Вінницька	5998,47	249,47	0,2	992,5	3027,8	63,73	2,48	19,99	0,21	1321,17
3	Волинська	6298,54	269,99	0,4	1001,2	2760,2	73,30	6,02	21,39	0,15	1762,78
4	Дніпропетровська	11959,56	1724,94	0,8	1886,3	1639,5	88,83	9,36	16,58	0,11	2428,09
5	Донецька	12555,76	1773,39	0,6	1557,8	1139,6	118,61	6,55	29,01	0,07	1701,75
6	Житомирська	5586,05	200,59	0,1	1085,0	2384,0	55,89	4,05	14,18	0,14	1334,86
7	Закарпатська	5379,37	443,76	0,6	954,5	1688,6	62,39	13,67	19,24	0,19	2141,23
8	Запорізька	10729,72	1425,74	0,9	1874,5	1933,2	77,97	11,49	17,64	0,09	2085,22
9	Ів. -Франк.	6927,78	585,72	0,4	1018,3	1730,7	74,90	5,38	20,75	0,24	1125,64
10	Київська	8709,60	281,21	0,9	1813,5	3312,6	117,99	13,63	30,46	0,36	1712,61
11	Кіровоградська	6443,97	173,54	0,1	1207,4	3496,3	59,23	4,94	12,12	0,10	1374,16
12	Луганська	8183,97	899,46	0,2	1244,7	1227,7	111,81	3,75	21,08	0,10	1147,57
13	Львівська	6671,06	240,97	0,4	1548,3	1574,5	84,48	6,46	20,86	0,19	2146,02
14	Миколаївська	7832,90	722,61	0,4	1581,3	2304,9	74,24	2,22	17,58	0,10	1442,77
15	Одеська	8642,91	424,28	0,7	1740,8	1861,8	80,50	8,09	20,96	0,19	2150,24
16	Полтавська	11639,98	1211,20	0,3	1419,1	3082,1	113,73	6,44	29,43	0,13	1621,26
17	Рівненська	6280,16	203,20	0,3	1043,0	2276,3	70,20	4,22	24,32	0,13	1421,79
18	Сумська	6544,08	470,44	0,2	1202,0	2418,8	66,47	6,23	13,15	0,12	1426,00
19	Тернопільська	4619,19	68,43	0,1	829,4	2402,5	46,85	1,96	18,38	0,22	1191,26
20	Харківська	9055,50	254,86	0,5	1869,7	1957,8	84,69	5,68	19,86	0,13	2387,98
21	Херсонська	5742,57	208,26	0,1	1212,7	2917,8	39,86	2,78	9,40	0,14	1621,48
22	Хмельницька	5794,38	134,56	0,2	990,6	2543,7	62,69	2,85	15,87	0,21	1312,87
23	Черкаська	6719,34	253,07	0,2	1259,0	3526,3	84,82	5,07	18,27	0,12	1305,93
24	Чернівецька	4661,97	112,64	0,2	929,4	2051,8	55,54	1,80	26,74	0,22	1580,60
25	Чернігівська	6527,73	214,31	0,2	1042,5	2954,7	75,16	5,41	19,35	0,13	1350,65

Таблиця Б.4 – Обрані показники регіонального розвитку за 2005 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Доходи місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Витрати місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Коефіцієнт природного приросту населення, на 1000 народжених	Середньооблікова чисельність працюючих на 1 суб'єкта ЄДРПОУ	Дохід населення на 1 чол., грн.	Величина середньомісячної заробітної плати працівників, грн.	Величина заборгованості з виплати заробітної плати, грн. на 1 працівника	Рівень безробіття населення (за методологією МАРНОТРАТ) у віці 15-70 років, %	Рівень забезпеченості населення житлом, кв. м. загальної площі на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉
1	АРК	6476,46	701,7	1178,2	6,7	9,0	5432,9	730,0	105,4	5,5	19,0
2	Вінницька	5998,47	369,2	972,4	9,2	27,2	5791,1	597,0	65,1	6,8	25,4
3	Волинська	6298,54	376,6	1058,6	3,2	13,7	5254,2	591,0	44,5	8,9	19,5
4	Дніпропетровська	11959,56	803,5	1060,8	9,0	11,6	7015,9	913,0	80,6	5,5	22,5
5	Донецька	12555,76	724,8	990,0	10,3	15,9	7088,9	962,0	219,1	6,2	21,5
6	Житомирська	5586,05	407,3	1029,7	9,0	14,9	5568,5	602,0	129,7	9,8	23,3
7	Закарпатська	5379,37	375,3	999,0	0,6	11,5	4821,2	665,0	10,2	7,0	21,2
8	Запорізька	10729,72	718,5	1067,5	8,0	11,8	7074,5	860,0	71,5	6,9	21,4
9	Ів. -Франк.	6927,78	396,7	1051,1	2,7	10,7	5321,6	718,0	51,6	8,8	21,6
10	Київська	8709,60	621,8	1077,3	9,0	10,2	6305,0	811,0	95,0	6,6	27,7
11	Кіровоградська	6443,97	425,4	1015,0	10,5	10,9	5568,6	624,0	101,7	8,8	23,2
12	Луганська	8183,97	516,6	897,3	10,9	15,5	5900,9	805,0	189,1	7,8	23,2
13	Львівська	6671,06	490,4	987,5	3,6	19,2	6203,1	713,0	38,9	8,8	19,8
14	Миколаївська	7832,90	514,8	978,3	7,7	8,4	6137,5	744,0	81,7	9,3	21,2
15	Одеська	8642,91	651,8	1003,1	6,7	8,4	5883,4	768,0	39,6	5,4	21,0
16	Полтавська	11639,98	609,1	1040,1	11,2	12,8	6653,5	758,0	63,8	7,3	23,4
17	Рівненська	6280,16	419,9	1048,7	1,7	14,3	5344,4	685,0	36,4	9,7	20,1
18	Сумська	6544,08	455,4	948,7	12,1	14,2	5972,0	663,0	103,0	7,6	22,0
19	Тернопільська	4619,19	303,6	950,9	5,2	10,8	5032,7	553,0	130,9	9,1	21,7
20	Харківська	9055,50	611,3	991,3	8,6	10,4	6355,7	759,0	51,4	6,6	21,6
21	Херсонська	5742,57	410,5	981,8	7,2	8,5	5400,5	625,0	182,1	8,9	21,4
22	Хмельницька	5794,38	392,2	1014,1	8,4	12,8	5733,3	584,0	212,6	8,7	23,4
23	Черкаська	6719,34	456,2	1045,9	10,9	12,8	5534,0	642,0	84,0	9,8	25,3
24	Чернівецька	4661,97	415,8	1012,5	3,2	11,1	5078,0	621,0	38,6	9,8	21,3
25	Чернігівська	6527,73	438,0	1018,8	14,1	15,7	5979,1	602,0	52,2	7,9	24,0

Таблиця Б.5 – Обрані показники регіонального розвитку за 2006 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Обсяг експорту товарів, тис. дол. на 1 чол.	Обсяг імпорту товарів, дол. на 1 чол.	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 чол., грн.	Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 чол., грн.	Інвестиції в основний капітал на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. дол.	Обсяг виконаних будівельних робіт на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Уведення в експлуатаці ю житла, м ² загальної площі на 1 чол.	Роздрібний товарообіг, тис. грн. на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	X ₉
1	АРК	8114,92	202,37	0,1	4781,1	1595,7	98,42	9,67	38,11	0,19	2419,71
2	Вінницька	7360,81	239,37	0,2	3263,9	3230,1	87,65	2,78	27,54	0,22	1754,64
3	Волинська	7405,59	323,99	0,6	3344,1	2722,7	100,68	6,21	30,24	0,17	2315,90
4	Дніпропетровська	15293,17	2079,58	1,1	10873,2	1734,6	116,22	18,89	24,18	0,12	3352,86
5	Донецька	15797,28	1916,04	0,6	6509,5	1088,8	139,69	7,32	45,58	0,08	2495,28
6	Житомирська	6669,20	238,63	0,2	3039,7	2441,8	70,49	4,10	15,79	0,15	1845,11
7	Закарпатська	6580,64	544,22	0,8	2391,3	1685,4	106,38	13,77	25,41	0,24	2333,17
8	Запорізька	13420,87	1692,19	1,1	7657,3	2060,2	87,83	12,37	25,09	0,08	2697,22
9	Ів. -Франк.	8168,04	639,38	0,5	2740,3	1777,4	112,30	5,86	28,28	0,28	1638,08
10	Київська	10957,68	330,02	1,1	8682,2	3640,9	167,94	15,33	41,78	0,40	2701,90
11	Кіровоградська	7774,19	179,47	0,1	4674,1	3590,7	78,22	2,25	19,84	0,10	1918,81
12	Луганська	10142,74	1261,43	0,3	5588,5	1179,9	135,83	6,59	34,93	0,10	1581,38
13	Львівська	8365,52	313,23	0,4	4933,4	1660,5	101,01	7,34	33,92	0,19	2679,84
14	Миколаївська	9799,49	874,41	0,4	7291,1	2538,3	87,17	3,46	25,02	0,12	2108,01
15	Одеська	10393,65	319,93	0,8	9321,8	1948,4	108,15	8,83	29,25	0,28	3108,08
16	Полтавська	14397,27	1216,94	0,4	6227,9	3222,6	139,29	8,17	38,01	0,15	2251,15
17	Рівненська	7730,42	252,43	0,4	2691,2	2388,3	121,98	4,40	29,42	0,20	1812,72
18	Сумська	7896,65	424,05	0,2	3101,1	2368,3	66,71	7,32	17,35	0,12	1779,43
19	Тернопільська	5836,80	73,82	0,1	2091,1	2617,0	60,36	1,95	22,88	0,18	1564,86
20	Харківська	11387,58	315,99	0,7	7459,9	1792,8	111,99	6,83	28,08	0,15	3258,95
21	Херсонська	6772,00	219,85	0,1	5402,3	3114,6	53,62	3,26	13,33	0,14	2232,21
22	Хмельницька	7053,77	162,41	0,2	2948,1	2654,0	83,65	3,12	22,91	0,19	1840,38
23	Черкаська	8250,75	363,48	0,3	4177,6	3761,1	127,99	3,84	20,86	0,13	1758,73
24	Чернівецька	5655,96	123,69	0,2	2679,1	2076,6	98,79	1,93	39,62	0,25	1993,38
25	Чернігівська	7596,15	271,81	0,2	3169,4	3031,4	82,22	5,31	26,05	0,11	1841,31

Таблиця Б.6 – Обрані показники регіонального розвитку за 2006 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Доходи місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Витрати місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Коефіцієнт природного приросту населення, на 1000 народжених	Середньо облікова чисельність працюючих на 1 суб'єкта ЄДРПОУ	Дохід населення на 1 чол., грн.	Величина середньомісячної заробітної плати працівників, грн.	Величина заборгованості з виплати заробітної плати, грн. на 1 працівника	Рівень безробіття населення (за методологією МАРНОТРАТ) у віці 15-70 років, %	Рівень забезпеченості населення житлом, кв. м. загальної площі на 1 чол.
		Y	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	X_7	x_8	x_9
1	АРК	8114,92	848,3	1623,2	5,3	8,5	6567,0	952,0	113,1	5,1	19,4
2	Вінницька	7360,81	503,1	1353,9	7,7	25,4	6980,5	793,0	70,3	6,6	25,6
3	Волинська	7405,59	488,5	1440,1	1,8	12,2	6387,6	773,0	32,7	8,8	19,7
4	Дніпропетровська	15293,17	977,2	1473,3	7,5	11,2	8632,3	1139,0	63,3	5,1	22,6
5	Донецька	15797,28	924,7	1482,9	9,1	15,4	8855,9	1202,0	176,2	5,7	21,8
6	Житомирська	6669,20	546,9	1471,5	8,0	13,4	6754,3	793,0	115,7	9,1	23,6
7	Закарпатська	6580,64	481,3	1411,0	0,5	10,9	5757,7	868,0	10,1	7,1	21,5
8	Запорізька	13420,87	923,6	1474,4	7,2	11,4	8693,6	1091,0	63,0	6,4	21,5
9	Ів. -Франк.	8168,04	515,5	1392,7	1,9	10,5	6463,4	923,0	29,5	8,3	22,0
10	Київська	10957,68	852,0	1572,4	8,0	9,4	7953,8	1058,0	74,8	6,2	28,4
11	Кіровоградська	7774,19	547,8	1400,3	8,8	10,3	6672,0	819,0	120,9	8,3	23,5
12	Луганська	10142,74	679,8	1291,8	9,5	14,6	7343,4	1022,0	142,1	7,2	22,8
13	Львівська	8365,52	645,3	1381,2	2,9	18,4	7394,7	923,0	35,0	8,3	20,1
14	Миколаївська	9799,49	692,7	1429,1	6,2	7,8	7318,4	955,0	67,3	8,9	21,2
15	Одеська	10393,65	926,0	1452,6	5,9	8,0	7006,1	966,0	63,0	5,1	21,1
16	Полтавська	14397,27	773,9	1427,2	9,4	12,1	8064,2	961,0	58,5	7,0	23,7
17	Рівненська	7730,42	581,6	1484,2	0,3	13,5	6540,6	888,0	40,8	9,3	20,4
18	Сумська	7896,65	584,3	1323,6	10,1	13,3	7459,2	857,0	113,1	7,8	22,3
19	Тернопільська	5836,80	375,3	1295,3	4,4	10,1	6283,4	727,0	139,8	9,2	22,1
20	Харківська	11387,58	753,6	1390,8	7,6	10,2	7819,6	974,0	42,3	6,1	21,7
21	Херсонська	6772,00	536,0	1390,9	5,7	8,1	6492,2	800,0	94,6	8,8	21,5
22	Хмельницька	7053,77	502,7	1408,4	7,3	11,4	6943,1	792,0	178,4	8,6	23,6
23	Черкаська	8250,75	601,7	1549,1	9,4	12,0	6795,5	846,0	85,4	8,9	25,6
24	Чернівецька	5655,96	571,0	1511,0	2,3	10,2	6078,0	819,0	36,0	9,3	21,5
25	Чернігівська	7596,15	541,6	1381,8	13,0	14,7	7201,3	790,0	51,5	8,3	24,2

Таблиця Б.7 – Обрані показники регіонального розвитку за 2007 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Обсяг експорту товарів, тис. дол. на 1 чол.	Обсяг імпорту товарів, дол. на 1 чол.	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 чол., грн.	Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 чол., грн.	Інвестиції в основний капітал на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. дол.	Обсяг виконаних будівельних робіт на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Уведення в експлуатаці ю житла, м ² загальної площі на 1 чол.	Роздрібний товарообіг, тис. грн. на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉
1	АРК	10590,03	234,89	0,1	5625,9	1814,8	140,62	11,58	51,52	0,26	3262,14
2	Вінницька	9198,06	290,46	0,2	3830,7	3018,8	140,42	3,68	37,31	0,24	2345,65
3	Волинська	9718,26	407,56	1,0	3917,7	2801,3	159,63	15,17	40,78	0,17	3024,03
4	Дніпропетровська	20943,09	2889,36	1,5	12508,8	1505,9	153,99	24,45	33,93	0,12	4701,07
5	Донецька	20289,72	2347,46	0,9	7809,9	997,0	193,05	10,35	69,03	0,08	3512,19
6	Житомирська	8523,17	310,30	0,2	3707,8	2285,3	105,81	5,33	19,71	0,17	2543,47
7	Закарпатська	8456,46	923,87	1,2	2853,9	1671,1	133,08	14,86	24,77	0,28	2950,83
8	Запорізька	18090,46	2359,54	1,9	9063,4	1639,5	138,65	13,13	27,27	0,12	3700,15
9	Ів. -Франк.	10065,09	727,18	0,6	3415,6	1829,7	168,51	7,72	37,60	0,33	2266,17
10	Київська	15092,96	446,44	1,5	10903,0	3694,3	279,22	19,22	46,88	0,49	3835,26
11	Кіровоградська	9607,58	262,09	0,2	5422,3	2624,2	106,65	2,25	17,63	0,12	2694,33
12	Луганська	13704,68	1682,81	0,6	6005,7	1106,0	230,84	6,73	44,09	0,11	2227,14
13	Львівська	10933,28	404,99	0,6	5945,2	1677,0	137,23	8,53	46,49	0,26	3700,48
14	Миколаївська	12269,03	917,66	0,4	7453,6	1581,3	98,94	3,02	26,85	0,13	3208,29
15	Одеська	13828,87	458,72	1,1	11057,8	1211,9	147,58	10,10	35,78	0,33	4174,26
16	Полтавська	18594,66	1405,40	0,6	7173,5	3324,4	189,67	8,98	46,97	0,18	3067,94
17	Рівненська	9704,86	333,94	0,3	3371,3	2461,4	159,85	6,16	33,44	0,22	2384,81
18	Сумська	10311,66	569,85	0,3	4057,1	2473,1	106,55	6,86	25,82	0,15	2246,16
19	Тернопільська	7533,22	113,60	0,2	2728,7	2727,9	96,42	2,19	26,31	0,28	2049,43
20	Харківська	15690,12	408,81	0,8	9130,6	1861,1	165,87	13,54	36,27	0,19	4403,52
21	Херсонська	8157,11	291,83	0,2	6454,5	2528,2	81,12	3,83	17,05	0,17	3003,34
22	Хмельницька	9137,97	249,35	0,2	3889,0	2894,8	121,85	3,58	29,99	0,23	2494,48
23	Черкаська	10380,84	524,97	0,4	4961,9	3622,0	157,94	4,34	29,50	0,16	2412,31
24	Чернівецька	7376,45	174,13	0,1	3553,2	2193,7	150,61	2,38	49,28	0,34	2962,52
25	Чернігівська	10152,30	319,13	0,3	3855,8	3195,6	129,56	4,36	37,62	0,16	2520,03

Таблиця Б.8 – Обрані показники регіонального розвитку за 2007 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Доходи місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Витрати місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Коефіцієнт природного приросту населення, на 1000 народжених	Середньообл ікова чисельність працюючих на 1 суб'єкта ЄДРПОУ	Дохід населення на 1 чол., грн.	Величина середньомісяч ної заробітної плати працівників, грн.	Величина заборгованос ті з виплати заробітної плати, грн. на 1 працівника	Рівень безробіття населення (за методологією МАРНОТРАТ) у віці 15-70 років, %	Рівень забезпеченості населення житлом, кв. м. загальної площі на 1 чол.
		Y	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	X_7	x_8	x_9
1	АРК	10590,03	1257,6	4059,5	4,8	8,1	8589,7	1220,0	119,1	4,6	19,8
2	Вінницька	9198,06	729,1	3278,0	7,6	24,7	8963,3	1028,0	42,0	6,1	25,9
3	Волинська	9718,26	759,9	3490,5	1,4	12,3	8022,6	1013,0	16,2	8,1	19,9
4	Дніпропетровська	20943,09	1383,9	3608,7	7,4	10,6	11439,0	1455,0	46,1	5,0	22,8
5	Донецька	20289,72	1323,3	3484,8	9,1	14,7	11625,7	1535,0	138,6	5,6	22,0
6	Житомирська	8523,17	801,1	3531,6	7,6	12,3	8864,5	1033,0	88,4	8,6	23,8
7	Закарпатська	8456,46	686,9	3350,5	0,3	10,8	7323,8	1091,0	10,3	6,3	21,9
8	Запорізька	18090,46	1232,2	3535,5	7,1	11,0	11276,2	1394,0	54,1	6,0	21,8
9	Ів. -Франк.	10065,09	767,1	3380,9	1,9	10,3	8336,0	1180,0	25,4	8,0	22,3
10	Київська	15092,96	1446,2	3743,4	7,5	8,7	10248,8	1362,0	54,0	5,9	29,3
11	Кіровоградська	9607,58	750,8	3490,6	8,8	9,9	8564,6	1054,0	160,4	8,1	23,8
12	Луганська	13704,68	954,8	3140,7	9,2	13,9	9620,0	1323,0	139,0	6,6	23,1
13	Львівська	10933,28	925,9	3339,1	2,9	17,8	9523,8	1183,0	28,2	7,7	20,3
14	Миколаївська	12269,03	926,2	3381,9	6,4	7,3	9376,5	1202,0	91,8	8,5	21,3
15	Одеська	13828,87	1327,5	3499,0	5,0	7,6	8780,8	1226,0	51,9	4,4	21,6
16	Полтавська	18594,66	1135,2	3507,1	9,8	11,6	10382,3	1243,0	42,1	6,6	24,0
17	Рівненська	9704,86	825,9	3568,7	0,3	12,8	8285,6	1133,0	35,9	9,0	20,6
18	Сумська	10311,66	830,4	3226,5	10,2	12,8	9876,3	1098,0	87,2	7,5	22,6
19	Тернопільська	7533,22	566,0	3144,9	4,5	9,7	8063,5	943,0	112,8	8,6	22,4
20	Харківська	15690,12	1117,3	3426,8	7,2	9,8	10328,5	1251,0	71,6	5,4	22,1
21	Херсонська	8157,11	776,9	3308,4	5,9	7,7	8374,5	1017,0	51,3	8,3	22,0
22	Хмельницька	9137,97	758,7	3431,6	6,9	10,6	8965,3	1045,0	119,1	8,1	24,0
23	Черкаська	10380,84	842,5	3606,3	9,3	11,3	8782,7	1085,0	70,2	8,3	25,7
24	Чернівецька	7376,45	752,3	3408,9	2,6	9,6	7738,0	1051,0	24,1	8,6	21,8
25	Чернігівська	10152,30	778,3	3465,9	13,0	14,1	9337,4	1016,0	44,8	7,7	24,4

Таблиця Б.9 – Обрані показники регіонального розвитку за 2008 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Обсяг експорту товарів, тис. дол. на 1 чол.	Обсяг імпорту товарів, дол. на 1 чол.	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 чол., грн.	Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 чол., грн.	Інвестиції в основний капітал на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. дол.	Обсяг виконаних будівельних робіт на 1 суб'єкта ЕДРПОУ, тис. грн.	Уведення в експлуатаці ю житла, м ² загальної площі на 1 чол.	Роздрібний товарообіг, тис. грн. на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x ₇	x ₈	x ₉
1	АРК	13909,93	298,12	0,2	6123,1	2153,4	168,70	14,15	54,07	0,21	4607,48
2	Вінницька	12104,82	290,84	0,3	4766,5	3836,4	156,99	5,04	41,46	0,22	3227,71
3	Волинська	12337,39	448,76	1,3	4704,2	2848,4	187,93	21,14	44,35	0,19	4155,66
4	Дніпропетровська	31025,72	3901,22	2,6	13613,1	1982,9	181,51	29,49	36,18	0,13	6624,71
5	Донецька	26140,65	3201,76	1,1	9176,5	1145,5	245,94	15,06	81,34	0,10	4939,27
6	Житомирська	11596,35	402,72	0,4	4862,1	2476,8	151,27	7,20	26,47	0,19	3356,75
7	Закарпатська	10622,49	981,66	1,5	3658,1	1723,3	161,04	16,83	32,55	0,32	4265,48
8	Запорізька	23304,78	2948,50	2,0	9710,7	2202,1	158,00	16,13	31,75	0,12	5106,96
9	Ів. -Франк.	12948,37	522,55	0,5	3912,8	1707,0	247,33	16,01	55,38	0,37	3272,03
10	Київська	20653,39	545,81	2,0	12108,1	3914,3	352,91	22,60	51,30	0,67	5705,54
11	Кіровоградська	13593,96	381,30	0,2	6724,8	4037,6	128,32	2,33	23,41	0,13	3818,70
12	Луганська	18434,26	2727,94	0,8	6657,1	1325,6	207,05	7,11	42,12	0,11	3343,73
13	Львівська	13919,07	391,12	1,0	6757,3	1684,6	173,65	12,41	55,14	0,31	5024,56
14	Миколаївська	16231,81	1379,66	0,8	8299,7	2843,5	112,39	3,55	32,95	0,13	4440,71
15	Одеська	19644,68	967,69	2,0	13111,7	1949,0	169,19	11,94	40,15	0,35	5919,03
16	Полтавська	22573,77	1703,45	0,9	8314,3	3791,0	246,62	10,26	59,91	0,17	4449,91
17	Рівненська	12227,63	392,79	0,5	3743,3	2519,1	193,82	12,30	38,83	0,15	3347,87
18	Сумська	13690,88	771,45	0,5	4884,2	2687,6	129,91	7,78	33,07	0,17	3102,62
19	Тернопільська	9711,88	131,99	0,3	3248,8	2793,5	135,48	2,43	35,28	0,28	3026,80
20	Харківська	21344,52	557,61	0,9	10160,8	2017,0	159,47	17,25	52,67	0,08	6056,64
21	Херсонська	11985,08	364,17	0,3	7306,5	3631,6	134,78	5,36	23,05	0,21	3995,72
22	Хмельницька	11973,31	311,69	0,4	4556,6	3006,3	183,38	4,88	38,37	0,23	3729,91
23	Черкаська	14645,76	664,78	0,8	5916,3	4762,2	185,34	6,32	35,84	0,13	3495,17
24	Чернівецька	9769,94	183,94	0,2	3742,1	2213,6	232,91	3,19	75,78	0,40	4052,54
25	Чернігівська	13304,20	373,32	0,3	4514,5	3371,8	159,93	4,54	41,18	0,18	3480,42

Таблиця Б.10 – Обрані показники регіонального розвитку за 2008 рік

№ п/п	Область	ВРП на 1 чол., тис. грн.	Доходи місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Витрати місцевих бюджетів на 1 чол., грн.	Коефіцієнт природного приросту населення, на 1000 народжених	Середньооб- лікова чисельність працюючих на 1 суб'єкта ЄДРПОУ	Дохід населення на 1 чол., грн.	Величина середньої заробітної плати працівників , грн.	Величина заборгованості з виплати заробітної плати, грн. на 1 працівника	Рівень безробіття населення (за методологію МАРНОТРАТ) у віці 15-70 років, %	Рівень забезпеченості населення житлом, кв. м. загальної площі на 1 чол.
		Y	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	X ₇	x ₈	x ₉
1	АРК	13909,93	1564,9	5636,3	3,7	7,9	11515,8	1609,0	109,6	4,7	20,0
2	Вінницька	12104,82	973,9	4575,9	6,3	24,0	11676,4	1404,0	27,4	6,4	26,3
3	Волинська	12337,39	937,1	4837,9	0,3	11,9	10597,3	1380,0	11,7	8,3	20,2
4	Дніпропетровська	31025,72	1852,4	5036,6	6,6	10,2	15459,9	1876,0	32,7	5,1	23,0
5	Донецька	26140,65	1661,6	4870,4	8,3	14,2	16220,1	2015,0	132,1	5,7	22,3
6	Житомирська	11596,35	1078,8	4936,7	7,0	11,5	12022,6	1404,0	52,4	8,7	24,1
7	Закарпатська	10622,49	908,9	4640,1	1,7	10,3	9664,5	1453,0	19,9	6,4	22,3
8	Запорізька	23304,78	1584,8	4930,6	6,1	10,7	15265,2	1812,0	47,3	6,0	22,0
9	Ів. -Франк.	12948,37	971,4	4690,2	1,0	10,3	11262,8	1543,0	17,4	7,9	22,8
10	Київська	20653,39	1795,8	5215,7	6,2	8,1	14292,4	1852,0	45,6	5,8	30,2
11	Кіровоградська	13593,96	999,5	4896,9	8,4	9,4	11489,3	1428,0	149,8	8,0	24,1
12	Луганська	18434,26	1275,1	4396,4	8,5	13,4	13411,0	1769,0	133,2	6,6	23,4
13	Львівська	13919,07	1194,9	4639,7	2,4	17,6	12718,3	1570,0	20,7	7,6	20,6
14	Миколаївська	16231,81	1235,2	4717,1	5,5	6,9	12626,5	1621,0	55,3	8,3	21,4
15	Одеська	19644,68	1513,5	4853,8	3,8	7,4	11754,4	1633,0	50,8	4,5	22,0
16	Полтавська	22573,77	1478,7	4903,4	8,7	11,3	13922,0	1661,0	21,4	6,5	24,3
17	Рівненська	12227,63	1014,2	4949,6	0,7	12,3	11124,6	1523,0	29,7	8,8	20,8
18	Сумська	13690,88	1128,1	4519,5	9,6	12,4	13187,2	1472,0	58,6	7,4	22,7
19	Тернопільська	9711,88	756,5	4379,2	3,5	9,4	10583,0	1313,0	73,1	8,8	22,6
20	Харківська	21344,52	1477,5	4771,8	6,4	9,5	14065,7	1679,0	78,7	5,3	22,3
21	Херсонська	11985,08	1014,4	4619,2	5,0	7,6	11248,1	1375,0	38,7	8,3	22,4
22	Хмельницька	11973,31	987,6	4787,0	6,0	10,1	11938,6	1429,0	61,3	8,0	24,3
23	Черкаська	14645,76	1144,7	5040,7	8,4	10,9	11987,2	1459,0	50,8	8,2	25,9
24	Чернівецька	9769,94	966,4	4726,0	1,2	9,4	9793,2	1402,0	18,0	8,4	22,1
25	Чернігівська	13304,20	998,2	4865,5	12,2	13,4	12353,4	1370,0	24,2	7,6	24,9

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних (лабораторних) занять
та самостійної роботи
з дисципліни

«КОН'ЮНКТУРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ»

*(для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм
навчання спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладач **ОБОЛЕНЦЕВА** Лариса Володимирівна

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2016, поз. 436 М

Підп. до друку 18.05.2017. Формат 60×84/16
Друк на різнографі Ум. друк. арк. 2,04
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.